

Schoolplan 2016 - 2020

Revius Lyceum Doorn

“Jullie houden de ladder vast en wij klimmen omhoog”

Doorn, 30 augustus 2016

Revius Lyceum Doorn • Dribergestraatweg 6c • Postbus 149 • 3940 AC Doorn
T (0343) 41 21 45 • F (0343) 41 41 79 • E info@reviusdoorn.nl • I www.revius.nl

Inleiding

Voor u ligt het schoolplan 2016 - 2020 van het Revius Lyceum Doorn. Het hangt samen met de kaders van het strategisch beleidsplan 2016 - 2020 van de CVO Groep, waarvan het Revius Lyceum deel uitmaakt.

Dit schoolplan beschrijft de hoofdlijnen van het beleid voor de komende vier jaar en vormt een kader dat ons de komende jaren richting, maar vooral ook ruimte geeft voor de verdere ontwikkeling van het Revius Lyceum. De koers ligt hiermee vast, maar de wijze waarop we dit invullen is nog onderwerp van gesprek en onderzoek. In ons jaarlijkse activiteitenplan worden de doelen en de weg waarlangs we ze willen bereiken, gedetailleerder vastgelegd. Aan het einde van elk schooljaar evalueren we die doelen en stellen we ze bij. Via de website van de school www.revius.nl houden we u op de hoogte van de voortgang van onze beleidsvoornemens.

Hoe is het schoolplan tot stand gekomen?

De basis voor dit schoolplan is gelegd in vier verschillende bijeenkomsten. Er is gesproken met:

- de ouderadviesgroep
- de sectievoorzitters
- de jaarlaagcoördinatoren
- leerlingen, onderwijsondersteunend personeel en docenten

Er is gebrainstormd over drie vragen:

1. Waar staat het Revius voor, wat drijft ons en waarom kies je voor het Revius?
2. Hoe staan we ervoor, als we dit weergeven in een SWOT?
3. Welke onderwijskundige doelen moeten we ons voor de komende 4 jaar stellen?

De antwoorden op deze vragen zijn voor elke afzonderlijke groep vastgelegd, geanalyseerd, geïntegreerd en samengevat tot een eerste versie van de hoofdstukken 2, 3 en 4. Vervolgens heeft de schoolleiding de overige hoofdstukken toegevoegd. Daarna is een concept van dit schoolplan besproken met wederom leerlingen, ouders, personeel en de MR. Op basis van de opmerkingen op deze conceptversie is een definitieve versie opgesteld en ter instemming aan de MR voorgelegd. Tot slot is het plan uitgereikt aan alle medewerkers van het Revius Lyceum en de bestuurder van de CVOG.

Graag wil ik op deze plaats iedereen die heeft meegedacht over het schoolplan 2016-2020 hartelijk bedanken. Vooral onze gesprekken over de 'waarom-vraag' (zie hoofdstuk 2) waren erg inspirerend. Hierin bleek duidelijk hoe betrokken leerlingen, ouders en collega's zijn bij het Revius Lyceum.

Ilse van Eekelen
Rector Revius Lyceum

Hoofdstuk 1 - Algemene schoolgegevens

In dit hoofdstuk staan de algemene schoolgegevens van het Revius Lyceum. Voor meer informatie kunt u terecht op de website van de school, www.revius.nl en op de website van Scholenopdekaart, www.scholenopdekaart.nl.

1.1. Naam, denominatie, samenstellende schooltypen en adres

Het Revius Lyceum Doorn is een open christelijke school. De afdelingen van het Revius Lyceum Doorn zijn: mavo, havo, (tweetalig) atheneum en (tweetalig) gymnasium.

In alle leerjaren zijn de klassen homogeen, behalve in de brugklas, daar hanteren we een dakpansysteem voor mavo/havo en havo/vwo.

De school is gehuisvest aan de Dribergsestraatweg 6c, 3941 ZX in Doorn.

1.2. Bestuur, administratie, adressen

Het bevoegd gezag van het Revius Lyceum Doorn is de Stichting voor Christelijk Voortgezet Onderwijs Groep Zuid voor Zuidoost Utrecht (CVOG). De CVOG bestaat uit zes scholen:

- Revius Lyceum, Doorn;
- Christelijk College, Zeist;
- Christelijk Lyceum, Zeist;
- Revius Lyceum, Wijk bij Duurstede;
- Practicum, school voor praktijkonderwijs, Zeist;
- Eerste Opvang Asielzoekersschool voor AMA's in Overberg.

Een centraal bureau ondersteunt de scholen van de CVOG. Dit bureau is gevestigd in Zeist. Het adres van het centraal bureau is Graaf Adolflaan 4 in Zeist. Hier is ook de bestuurder van de CVOG gevestigd.

1.3. Schoolleiding en organisatie

De schoolleiding van het Revius Lyceum Doorn bestaat uit:

- Mevrouw dr. I.M. (Ilse) van Eekelen, rector
- Mevrouw M.A.G. (Marion) Hagdorn, conrector brugklas
- De heer N.F. (Frank) Veenendaal, conrector mavo
- Mevrouw M.A.G. (Marion) Hagdorn, conrector havo
- De heer drs. E. (Eppo) Groenewold, conrector vwo

Iedere docent is lid van een vaksectie. Binnen de sectie worden o.a. afspraken gemaakt over toetsen, de doorlopende leerlijnen en het gebruik van de lesmethoden. Eén van de docenten is sectievoorzitter.

De vier conrectoren dragen de personele verantwoordelijkheid over een cluster van secties. Daarnaast hebben ze de verantwoordelijkheid over een aantal beleidsportefeuilles en sturen ze de jaarlaagcoördinatoren van een afdeling aan. De jaarlaagcoördinatoren organiseren laagactiviteiten en houden op het niveau van hun laag toezicht op de resultaten. Zij zijn in tweede lijn verantwoordelijk voor de leerlingbegeleiding en ze sturen de mentoren van een laag aan. De eerstelijns leerlingbegeleiding is in handen van de mentoren.

Het OOP wordt aangestuurd door het hoofd Facilitaire Zaken.

1.4 Leerlingpopulatie en schoolgrootte anno 1 oktober 2015

Het Revius Lyceum is een school met een streekfunctie. De leerlingen komen voornamelijk uit Doorn, Maarn, Driebergen, Leersum, Langbroek, Amerongen en Wijk bij Duurstede. Het merendeel van de leerlingen is van autochtone afkomst. Het Revius Lyceum hanteert dezelfde toelatingscriteria als de andere scholen in de regio Zuid-Oost Utrecht.

Per 1 oktober 2015 had het Revius 1532 leerlingen. Gezien de bevolkingskrimp op de Utrechtse Heuvelrug is hiermee het hoogste aantal leerlingen bereikt en zal de komende jaren het leerlingaantal gaan dalen. Op basis van de huidige gemeentelijke prognoses (december 2015) verwachten we een geleidelijke daling naar 1390 leerlingen in 2020. In het schooljaar 2015-2016 werken er 156 medewerkers op het Revius Lyceum.

1.5 Samenwerking

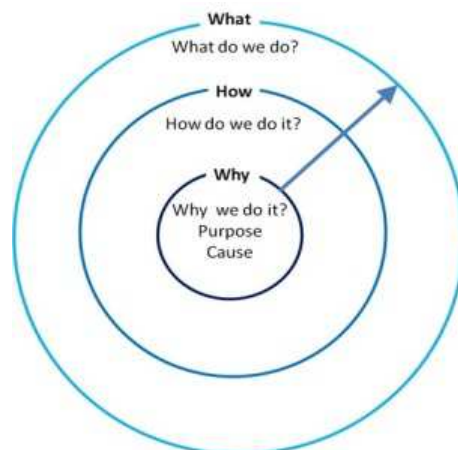
Het Revius Lyceum werkt samen met diverse partners en samenwerkingsverbanden. Op de website van Scholenopdekaart.nl staan deze samenwerkingspartners van het Revius Lyceum opgenomen.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Het Regionale Samenwerkingsverband VO-VSO Zuidoost Utrecht, waarin de leerlingenzorg in de regio gecoördineerd wordt.
- De werkgroep POVO. Deze werkgroep, bestaande uit werknemers binnen het primair en voortgezet onderwijs uit de regio Zeist en omstreken, bespreekt de aansluiting tussen po en vo en het aanmeldingsproces.
- De opleidingsschool Zuid-Oost Utrecht. In dit samenwerkingsverband tussen CVOG, de HU en de UU worden toekomstige leraren opgeleid.
- De Nederlandse School.
- De i-scholengroep. Een samenwerkingsverband tussen scholen in Nederland die met Apple apparatuur in de les werken.
- Het Regionaal Rectoren / Directeuren Overleg. Dit is een informeel overlegorgaan voor de schoolleidingen van instellingen voor Voortgezet Onderwijs in Zeist, Driebergen, Doorn, Wijk bij Duurstede en Bilthoven.
- Buiten de regio voert het Revius Lyceum regelmatig overleg over Tweektalig Onderwijs met de werkgroep tto van het Europees Platform.
- Het Revius Lyceum is één van de 22 partnerscholen die onder de vlag van het JCU participeert in het excellentie traject U-Talent.
- Het Revius Lyceum is gecertificeerd Junior European Ambassador School.
- De Stichting Vrienden van Revius Lyceum Doorn.

Hoofdstuk 2 - Missie en visie van de school; waarom en hoe?

Bij de totstandkoming van dit schoolplan hebben we uitgebreid stilgestaan bij de vraag wat wij belangrijk vinden in ons onderwijs. Waarom doen wij wat we doen? Wat willen we bij leerlingen, medewerkers en onze omgeving teweegbrengen? Dit is een belangrijke vraag om af en toe bij stil te staan om dat het ons richting geeft en verbindend werkt. We volgen daarmee de structuur zoals beschreven in de 'Golden Circle Why, How, What' van Simon Sinek¹.

In dit hoofdstuk geven we antwoord op de vragen '**WAAROM** doen we wat we doen?' en '**HOE** doen we wat we doen?'. Het antwoord op de '**WAT**' vraag (wat gaan we doen?), volgt in de hoofdstukken vier tot en met acht² en concretiseren we ieder jaar in ons jaarlijkse activiteitenplan. In dit schoolplan volstaan we met doelstellingen en acties op hoofdlijnen voor de komende vier jaar.

2.1 Missie van de school

Waar staat het Revius Lyceum Doorn voor? Wat geeft ons ons bestaansrecht?

De missie van onze school is als volgt:

Wij willen dat leerlingen én medewerkers voelen dat ze ertoe doen. In een veilige omgeving ontdekken we wie we zijn, wat we kunnen en hoe we van betekenis voor een ander en onze omgeving zijn. Door uitdagende activiteiten binnen en buiten de les bieden we kennis en vaardigheden aan. Daarnaast stimuleren we elkaar om nieuwsgierig, creatief en kritisch te zijn. En niet onbelangrijk: we werken en leren ook om plezier te hebben!

Iedereen is welkom op onze open christelijke school. Respect voor de ander en openheid naar elkaar zijn voor ons een vanzelfsprekendheid. Dit vertaalt zich ook in de relatie met de ouders: zij zijn een onmisbare partner in het ontwikkelproces van hun kind.

¹ S. Sinek (2011). Start with Why. How great leaders inspire everyone to take action. U.S.A.: Penguin books ltd.

Het beeld dat hierbij past is het beeld van de Jacobsladder. Jacob droomt van de ladder die op de aarde staat, de top reikend tot aan de hemel, waarlangs engelen opstijgen en neerdalen. De ladder is een symbool dat zowel in het huidige als toekomstige gebouw terugkomt in een prachtig glas-in-loodkunstwerk.

Eén van onze leerlingen verwoordde het als volgt:
“Jullie houden de ladder vast en wij klimmen omhoog”

Werken en leren dus om je talent te ontdekken, van betekenis te zijn, plezier te hebben en bovenal: om iets te bereiken. De school houdt de ladder vast en de leerlingen klimmen omhoog.

Hoe geven wij deze missie in de schoolorganisatie vorm? Wij concretiseren het als volgt:

Wij vinden het belangrijk dat ieder mens, leerling en medewerker zich van betekenis en veilig voelt:

- We geven elkaar het vertrouwen om te mogen ontdekken wie we zijn en welke talenten we hebben.
- We dragen zorg voor onszelf, de ander en onze omgeving.
- We ontwikkelen ons tot actieve Nederlandse, Europese en mondiale burgers.

Vanuit deze gedachten geven wij vorm aan onze open christelijke identiteit.

Wij vinden het belangrijk dat ieder mens – leerling en medewerker - door uitdagende activiteiten binnen en buiten de school, kennis en vaardigheden aangeboden krijgt passend bij zijn/haar niveau:

- We leren van docenten, elkaar, ervaringsdeskundigen en uit boeken, door verhalen en via digitale bronnen.
- We leren door te onderzoeken en te doen.
- We leren door onze taal- en mediavaardigheid te vergroten.

Wij vinden het belangrijk dat ieder mens – leerling en medewerker - zichzelf uitdaagt door nieuwsgierig, creatief en kritisch te zijn:

- Wij stellen onszelf doelen, werken cyclisch en willen onszelf elke dag verbeteren.
- We zijn initiatiefrijk, ondernemend en creatief.
- Wij geven hierdoor ieder in zijn eigen rol samen leiding aan de school.

2.2 Visie op leren

In de vorige paragraaf beschreven we onze missie en de manier waarop we met elkaar willen werken in onze school. In deze paragraaf concretiseren we de missie in onze visie op leren. Met andere woorden, we maken een vertaalslag van de missie naar de wijze waarop we ons leerproces willen inrichten. Dit wil nog niet zeggen dat we het leerproces anno 2016 al conform onze visie hebben vormgegeven; onze visie op leren geeft ons streven aan.

In onze visie op leren staan drie kernwaarden centraal:

- Aandacht
- Ambitie
- Actief leren

Hieronder werken we deze drie begrippen verder uit.

Aandacht, wij zien elk kind:

- Wij zorgen voor een leerklimaat waarin leerlingen zich veilig voelen.
- Wij dagen elke leerling uit zo veel mogelijk verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces.
- Wij bieden waar mogelijk maatwerk (passend onderwijs) om leren mogelijk te maken.

Ambitie, wij dagen de leerling sociaal én cognitief uit:

- Wij laten leerlingen nadenken over de wereldreligies, over 'of' en 'wat' je gelooft en willen hiermee bijdragen aan het vergroten van de verdraagzaamheid voor elkaar binnen onze maatschappij.
- Wij stimuleren, bijvoorbeeld tijdens onze dagopeningen, leerlingen na te denken over zichzelf, hun kwaliteiten en hun bijdrage aan de maatschappij.
- Wij helpen leerlingen bij het behalen van optimale resultaten. Gezien hun goede bagage is ons streven dat Revianen op hun eindexamen boven het landelijk gemiddelde scoren.

Actief leren, wij vragen de leerling om actief mee te doen:

- Onze lessen zijn leerdoelgericht, ordelijk en vragen om een actieve betrokkenheid van de leerlingen.
- Wij differentiëren tijdens de les en dagen leerlingen uit om de activiteiten te kiezen die bij hen passen.
- Wij zorgen voor een taal- en mediarijke leeromgeving.
- Ook na schooltijd nemen leerlingen deel aan leerzame activiteiten voor (en door) leerlingen.
- Ons onderwijs verbreedt de blik op de wereld. Het Revius Lyceum zoekt actief naar partnerschap met ouders, onderwijs- en andere instellingen en bedrijven om de leeractiviteiten vorm te geven.

Hoofdstuk 3 - Onderwijskundig beleid

In het vorige hoofdstuk beschreven we onder meer onze visie op leren. We gaven daarbij aan dat de visie anno 2016 nog niet gerealiseerd is en dat het een streefrichting is. In dit hoofdstuk beschrijven we de onderwijskundige speerpunten voor de komende vier jaar om die visie dichterbij te brengen. Het zijn dus onderdelen uit de visie die we hier verder uitwerken, niet alles komt aan bod: een deel van de visie is al wel gerealiseerd. Het zijn bovendien nadrukkelijk speerpunten en dus hoofdlijnen, de praktische vertaalslag (wat gaan we wanneer doen) wordt beschreven in de jaarlijkse activiteitenplannen. In dit hoofdstuk beschrijven we achtereenvolgens de onderwijskundige doelen, de doelen per opleiding en de doelen per vak.

3.1 Onderwijskundige doelen

In onze visie op leren beschrijven we dat we leerlingen uitdagen om zo veel mogelijk verantwoordelijkheid te nemen voor hun leerproces. Het beeld van de Jacobs ladder in de missie en wat de leerling hierover zei: *“Jullie houden de ladder vast en wij klimmen omhoog”* is in dit kader illustratief. Voor de komende vier jaar ligt hier onze grootste uitdaging. We willen dat leerlingen hun klimtocht zelf meer in eigen hand gaan nemen. Wij willen onze leerlingen explicieter leren nadenken over ‘wat’ en ‘hoe’ ze het beste kunnen leren en dit vervolgens ook ten uitvoer brengen. Dit vraagt van ons ook een ontwikkelslag in ons onderwijs en onze begeleiding.

Als wij van leerlingen verwachten dat ze zelf explicieter nadenken over hun leerproces, dan is het belangrijk dat wij duidelijk zijn over ‘wat’ er geleerd moet worden en een keuze bieden in ‘hoe’ het geleerd kan worden. In de komende vier jaar gaan we daarom:

1. nog explicieter benoemen wat het leerdoel is van een les of opdracht (het ‘wat’), wat de betekenis is voor de leerlingen van het doel en op het einde van de les daarop terugkomen,
2. aandacht voor zingeving en ethiek in ons onderwijs,
3. leerlingen meer keuzemogelijkheden bieden op de wijze waarop ze een leerdoel zich eigen gaan maken (het ‘hoe’ : differentiëren),
4. de mentor een grotere rol geven in de studiebegeleiding van de leerlingen.

De vier onderstaande paragrafen expliciteren deze speerpunten.

3.1.1 Expliciteren van leerdoel en leerlijn

Als wij leerlingen de kans willen geven om zelf hun leerproces meer in eigen hand te nemen, dan is het belangrijk dat ze weten wat ze moeten leren en waarom. De meeste docenten geven aan het begin van de les aan wat er die les gaat gebeuren. Meestal worden hierbij de lesactiviteiten of paragrafen uit het boek aangehaald. We kunnen ons op dit gebied nog verder ontwikkelen door nog meer de leerdoelen en het belang, c.q. de betekenis voor de leerling ervan naar voren te halen. Als leerlingen weten wat ervan hun verwacht wordt, wordt het voor hen makkelijker om er zelf mee aan de slag te gaan. In 2020 streven we ernaar dat 80% van de lessen beginnen en eindigen met een aankondiging/terugblik op het leerdoel.

Ook gaan we het niveau van klas 2 en 3 onder de loep nemen in relatie tot het niveau in klas 4 en hoger. Op dit moment constateren we dat de overgang naar klas vier voor leerlingen een grote sprong is, terwijl ze zich in klas 2 en 3 niet altijd voldoende uitgedaagd voelen. Ook als het gaat om de doorlopende lijn naar een toenemend eigenaarschap bij de leerling, kunnen we ons nog verbeteren. Op de basisschool hebben veel leerlingen zelfstandig een weekplanning leren maken en volgen. In de brugklas willen we die lijn oppakken en vanaf klas 2 en 3 verder ontwikkelen. De komende vier jaar versterken we de doorlopende leerlijn van zowel leerstofinhoud als zelfverantwoordelijkheid bij de leerlingen van de onderbouw naar de bovenbouw.

3.1.2 Aandacht voor zingeving en ethiek in ons onderwijs

Zoals we hierboven al aanhalen gaan we in de les meer stil staan bij het leerdoel van de les of opdracht en de betekenis die dit heeft voor de leerlingen. Onze leerdoelen omvatten echter niet alleen maar de cognitieve doelen gekoppeld aan examens. We willen leerlingen meer meegeven dan alleen een diploma (zie ook onze missie). Los van de lesstof creëren we binnen en buiten de lessen ruimte voor vraagstukken op het gebied van zingeving en ethiek. Dit doen we onder meer door dagelijks te starten met een dagopening. Onze ervaring heeft geleerd dat dit ook een uitgelezen moment is om de relatie tussen klas en docent te verstevigen en de sociale cohesie in de groep. Daarnaast zullen we buiten de lessen projecten blijven organiseren (Maatschappelijke stage, Europa, Burgerschap, etc.) waardoor onze leerlingen stilstaan bij hun rol in en betekenis voor de samenleving.

3.1.3 Leerlingen keuzemogelijkheden bieden: differentiëren

De weg waarlangs een leerdoel bereikt wordt, kan per leerling verschillend zijn. Bijvoorbeeld: Ga je een meer complexe of een meer gestructureerde opdracht doen om het leerdoel te bereiken? Werk je in het boek, maak je een opdracht op de iPad, luister je naar de docent of bekijk je een documentaire? Werk je in of buiten het klaslokaal? Al deze vragen zijn voorbeelden van mogelijkheden om te differentiëren in de les.

Differentiatie gaat over de wijze waarop een docent inspringt op de verschillen die er zijn tussen de leerlingen. De meest voorkomende vormen zijn:

- differentiatie in niveau van de opdracht (meer of minder complex, mate van diepgang),
- differentiatie in tempo,
- differentiatie in onderwerp (maar met hetzelfde leerdoel),
- differentiatie in vorm,
- differentiatie in leeromgeving.

Voor de meeste docenten zal dit betekenen dat de lesvoorbereidingstijd toeneemt. We zullen daarom in kleine stapjes aan deze ontwikkeling werken.

De komende vier jaar willen we het differentiëren binnen de les nog meer van de grond krijgen om zo leerlingen te stimuleren meer gaan nadenken over hun eigen leerproces. In 2020 spelen docenten ongeveer de helft van hun lessen in op de verschillen tussen de leerlingen door een of andere vorm van differentiatie. Inherent hieraan is dat docenten tijdens de les met de leerlingen naast de leerstofinhoud ook stilstaan bij de vraag hoe je iets leert en hoe je een (toets)opdracht aanpakt.

De oplevering van ons nieuwe gebouw in september 2017 maakt dat we fysiek gezien meer mogelijkheden tot differentiatie krijgen. Vanaf 2017 werken en leren de leerlingen op vier verschillende plekken (we noemen dat 'schillen'). In de eerste schil werkt de leerling in het lokaal onder begeleiding van de docent aan het bereiken van zijn leerdoelen. In de tweede schil werkt de leerling op het plein direct naast het lokaal aan zijn leerdoel. De docent houdt vanuit het lokaal een oogje in het zeil en zal af en toe op het plein rondlopen om te zien of zijn hulp nodig is. Leerlingen die nog zelfstandiger kunnen werken, kunnen plaatsnemen in de derde schil: de studiezaal (voor volledige stilte en rust) of overblijfruimte.

Ten slotte zullen er leerlingen zijn die buiten de school aan het werk zijn, bijvoorbeeld: op de universiteit, op stage, in de bibliotheek of tijdens veldwerk in het binnen- en buitenland. Dat noemen we de vierde schil.

De komende vier jaar zullen we gaan experimenteren met deze vier schillen. Daar waar mogelijk betrekken we de externe wereld. Dit is nadrukkelijk een wens van ouders en leerlingen.

Het werken met concrete voorbeelden, praktijkcasussen en gastdocenten maakt de lesstof toegankelijker voor de leerlingen. Onze ouders ondersteunen ons hierbij graag.

De wens tot differentiatie brengt automatisch met zich mee dat we de komende vier jaar met elkaar in gesprek gaan over de wijze waarop er op school geleerd kan worden. Bijvoorbeeld: Een leerling die zelf een goede manier heeft gevonden om zich de vereiste leerdoelen eigen te maken, hoeft van ons, weliswaar in overleg met zijn docent, niet altijd in de les aanwezig te zijn. Voor veel leerlingen en collega's zal dit voorbeeld een omslag zijn in hun denken. Vooral voor collega's brengt dit de volgende vraag met zich mee: hoe kan ik op een verantwoorde manier de leerling loslaten? Een meer zelfstandig lerende leerling moet immers voor school en het leerproces wel verantwoord zijn!

Het anders denken over leren (ook buiten de les kun je leerdoelen bereiken) heeft mogelijk ook tot gevolg dat we in de komende vier jaar opnieuw de voor- en nadelen van ons huidige 75-minutenrooster tegen het licht houden. Momenteel wordt het denken over schooltijden nog erg gestuurd door ons rooster. Het denken over leren is veelal gekoppeld aan de lessen en lesuren en in mindere mate aan de vraag wat een leerling graag zou willen leren (leerdoelen). De grootste groep leerlingen verlaat de school na hun laatste lesuur. Dat willen we graag veranderen. De komende vier jaar willen we leerlingen stimuleren om tussen 08.30-16.30 uur op school te leren en 'werken'. De ingezette lijn waarbij we leerlingen als juniormentor, iHelp, GAST, Beta-excellent, toneel, etc. een rol geven in de organisatie van de school, blijven we doorzetten. Ook moet het voor leerlingen makkelijker worden om Plusactiviteiten niet alleen buiten de les, maar ook in plaats van of tijdens een les te doen. Dit zijn immers allemaal leerzame activiteiten.

De in gang gezette ontwikkeling waarbij alle leerlingen bij het leren gebruik maken van een iPad zetten we door en verstevigen we. De iPad kan immers ook een effectief middel zijn om onze wens tot differentiëren te faciliteren.

In het schooljaar 2017-2018 doet de iPad zijn intrede in de bovenbouw. Door de eerste twee ervaringsjaren hebben we geleerd dat het een verstandige keuze is om de iPad nadrukkelijk als ondersteuning bij het leren in te zetten. Een iPad blijkt o.a. effectief voor het inoefenen van vaardigheden (rekenen, spellen, MVT verwerving), voor het opzoeken van informatie tijdens de les en voor korte diagnostische toetsen. De ontwikkeling van adaptieve software verloopt echter traag. We blijven voorlopig dus nog zelf aan zet om gedifferentieerde lessen te ontwerpen. Hierbij maken we gebruik van bestaande (folio)methodes en vullen deze aan met digitale middelen. Naar verwachting blijven we dat de komende vier jaren doen, tegelijkertijd volgen we de digitale ontwikkelingen nadrukkelijk en blijven we ons ontwikkelen. De groep enthousiaste ICT-gebruikers in de school willen we bundelen en stimuleren in hun voortrekkersrol. Daarnaast beschikt een aantal docenten nog over onvoldoende digitale vaardigheden, dit blijft een punt van (scholings)aandacht (zie ook hoofdstuk 5 Personeelsbeleid).

Tevens blijven we met leerlingen in gesprek over de mogelijke afleiding die de iPad geeft bij het leren. Het doelmatig leren omgaan met smartphones, iPads en dergelijke tijdens het leren beschouwen we als een belangrijk leerdoel. We willen dat leerlingen en medewerkers mediawijzer worden.

3.1.4 De begeleiding van de mentor

De mentor ondersteunt de leerlingen bij het nadenken over hun eigen leerproces. Mede dankzij de jaarlaagcoördinatoren hebben we de afgelopen jaren al veel ontwikkeld in het mentoraat. De komende vier jaren willen we bereiken dat leerlingen (in samenspraak met hun ouders) meer reflecteren op hun leerresultaten en de stappen die ze nog te zetten hebben. Mentoren ondersteunen leerlingen door samen te kijken naar:

- het maken en nakomen van realistische plannings,
- het welbevinden,
- de resultaten,
- het bewaken van het groepsklimaat.

Via jaarlaagbijeenkomsten rusten we de komende vier jaar de mentoren beter toe en sporen we ze tot eenduidiger handelen aan. Ook brengen we opnieuw het gebruik van SOM onder de aandacht. We constateren anno 2016 dat we de mogelijkheden van ons leerlingvolgsysteem nog beter kunnen benutten. Bovendien passen we de wijze waarop we de leerlingbespreking houden aan en vergroten we de inbreng van de leerling zelf. Tot slot zullen we vanaf schooljaar 2016-2017 gaan werken met een mentorhalfluur in het rooster zodat iedere mentor in de gelegenheid is om zijn mentorleerlingen makkelijker te ontmoeten.

3.2 Doelen per opleiding

Brugklas

Het onderwijs in de eerste klas staat in het teken van de overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs. Door een uitgebreid introductieprogramma en een rustige opbouw van het onderwijs en studievaardigheden wennen leerlingen aan het voortgezet onderwijs. In het nieuwe gebouw is voorlopig geen plaats voor al onze leerlingen en dat geeft ons de unieke gelegenheid om een apart brugklasegebouw te creëren in het huidige noodgebouw. Een positieve groepsvorming waarbij de docent de regie heeft, is een daarbij uitgangspunt. Daarnaast willen wij in de brugklas accenten leggen op het aanleren van luistervaardigheden zoals noodzakelijk bij het voeren van een dialoog, op een werkhouding waarbij doorzetten belangrijk is en op juiste studievaardigheden. Verder geven wij leerlingen vaste plaatsen die per periode zullen wisselen. Op deze wijze wordt een veilige overstap van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs gegarandeerd. Hier kunnen we ook werken aan het vormgeven van het brugklasonderwijs in de vier schillen (zie paragraaf 3.1.2.) en het vasthouden van de reeds op de basisschool verworven zelfstandigheid.

Mavo

Onze Mavo biedt een “Mavo Plus”-opleiding; we leggen de lat hoog en boeken daarmee goede resultaten: onze mavo behoort tot de beste 10 procent van het land. Een bijzonder kenmerk van onze mavo is dat alle mavoleerlingen een extra eindexamenvak kiezen. Deze lijn willen we vasthouden en verder verstevigen. Een vaste groep mavomentoren waakt over het pedagogisch klimaat in de mavo. Afgelopen jaren hebben we een aantal acties ondernomen om de aansluiting met de havo te versterken, over vier jaar is die goede aansluiting gerealiseerd.

Havo

Voor de havo staan de komende jaren een stabiel en hoger niveau van de onderwijsresultaten en -rendementen centraal. Dit begint al in 2 en 3 havo, we willen leerlingen meer uitdaging bieden. Daarnaast wordt een onderwijskundig traject gestart waarin gestreefd wordt naar een betere aansluiting van de didactische en pedagogische aanpak bij het concept van de “Ondernemende Havo” en bij de leerbehoeften van veel havoleerlingen.

Vwo

Ook in het vwo willen we in klas 2 en 3 (zie 3.1.1) het niveau verhogen. Dit gaan we doen door de gehele doorlopende leerlijn tegen het licht te houden en te stroomlijnen. Hierbij besteden we ook aandacht aan de ontwikkeling van het verantwoordelijkheidsgevoel en de vaardigheden bij de leerling voor zijn eigen leerproces. Daarnaast brengen we lijn in de onderzoeksvaardigheden. Deze komen nu op enkele plekken in het curriculum aan bod. We zullen daar opleidingsbreed meer lijn in aanbrengen. Tot slot krijgen Internationalisering en Actief Burgerschap steeds meer een plek binnen het vwo. Deze plek willen we verder verstevigen.

3.3 Vakinhoudelijke ontwikkelingen

Onderwijskundige doelen worden bij uitstek binnen de secties gerealiseerd. Onderstaande tabel maakt duidelijk aan welke thema's de secties, naast bovengenoemde thema's, de komende vier jaar gaan werken.

(per sectie de ontwikkelingen voor de komende vier jaar benoemen, volgt in definitieve versie).

Hieronder alvast de input van enkele secties:

Ak	<ul style="list-style-type: none"> - Vanaf 2017 invoering nieuw examenprogramma havo-vwo. Vanaf september 2016 gaat de sectie zich inhoudelijk verdiepen in de nieuwe eindtermen en thema's. - Versterken inzet methode Malmberg. Na het eerste jaar met de nieuwe methode van Malmberg te hebben gewerkt, gaan we deze evalueren en de ervaring verwerken in onze nieuwe jaarplanning, periodeplanner en toetsen. - Verbeteren excursies, lezingen, veldwerk. Afgelopen jaren hebben we een aantal nieuwe activiteiten opgezet. Deze evalueren en verbeteren. - Toetsing. Eindtoetsen voldoen aan de taxonomie van Bloom en zijn inhoudelijk in orde. Ruim voor afname is toets (en antwoordmodel) klaar. Wordt door minimaal één sectiegenoot bekeken. Achteraf overleg over correctiemodel en normering. - Examenresultaten havo en vwo. De eerder geformuleerde maatregelen om de examenresultaten te verbeteren worden geëvalueerd en bijgesteld. - Inzet iPad. Er is voortdurend overleg en uitwisseling tussen docenten over werkvormen met iPad. De sectie denkt alvast na over toepassingen in de bovenbouw. - Keuze voor het vak in de bovenbouw. In de derde klassen (en mavo 2) zijn we actief met het promoten van het vak. - De sectie aardrijkskunde probeert zoveel mogelijk een vakinhoudelijke bijdrage te leveren aan schoolbrede activiteiten als excursies, internationalisering en vakoverstijgende projecten.
Bio	<ul style="list-style-type: none"> *Differentiëren binnen de sectie Biologie proberen we op twee manieren te bereiken. <ul style="list-style-type: none"> - bij een onderwerp bieden we verschillende activiteiten aan, leerlingen kunnen kiezen, de activiteiten kunnen verbredend, verdiepend of onderzoekend zijn - differentiëren op niveau *Net zoals aardrijkskunde probeert de sectie Biologie een bijdrage te leveren aan excursies om leerlingen buiten school Biologie te laten beleven. *Afgelopen jaar hebben we in de onderbouw gekozen voor een papieren boek. Vinden van de beste mix tussen digitale, praktische en papieren werkvormen. *Toetsen - leren - toepassen. Binnen de sectie zijn al afspraken welk deel van toetsen leren is en welk deel toepassen. Leerlingen weten tijdens de toets of het leren of toepassen is. Leerlingen maken analyses van toetsen en er wordt aandacht besteed aan leerstrategieën dan wel persoonlijke leerplannen.

BV/te	<p>We richten ons toenemend op een zo'n individueel mogelijke benadering van de leerlingen in de onderbouw- en bovenbouw. Iedereen heeft wel een talent voor iets in de beeldende vakken: wat is het jouwe en hoe kun je dat ontdekken? Plezier hebben in ons vak maar ook leerlingen uitdagen vinden we belangrijk!</p> <p>Voor de bovenbouw hebben we de theorie(kunstgeschiedenis) in een eigen methode gebruikt en uitgewerkt.</p> <p>Voor de onderbouw wordt er gewerkt aan een nieuwe inventarisatie van opdrachten zowel theoretisch als praktisch. Opdrachten worden herzien, geschrapt of gewijzigd. Kortom: een gezonde opfrisser. (Natuurlijk allemaal gedacht vanuit de doorlopende leerlijn)</p> <p>Inzet van nieuwe media: de sectie gaat structureel overleg plegen over de invoering van nieuwe media in zowel de nieuw te maken methodes als de opdrachten.</p> <p>De komende jaren gaan we kijken hoe we de nieuwe school zo optimaal mogelijk kunnen gebruiken. We hopen zo de leerlingen een fijne werkplek aan te bieden waarmee ze optimaal resultaat kunnen behalen.</p>
CKV	<p>In het schooljaar 2016-2017 wordt het nieuwe CKV ingevoerd, dat houdt in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitbreiding en verdieping van de culturele ervaringen van de leerling - Nieuwe eindtermen voor CKV - De leerling krijgt een verplicht SE-cijfer dat meetelt voor het combinatiecijfer - Aansluiting met cultuureducatie in de onderbouw - Het cultureel referentiekader van de leerling wordt als leidraad genomen - Verdieping door middel van een onderzoeksopdracht - Inhoudelijk verschil tussen havo en vwo
D&P	<p>Dienstverlening en Producten</p> <p>We willen bij het vak D&P de kinderen in de komende jaren laten ontwikkelen tot meer zelfstandige burgers. Zelf informatie opzoeken, vergaderen, samenwerken aan opdrachten en elkaar feedback geven. De docent heeft een coachende rol en bewaakt het proces. Hij stuurt de leerlingen aan op hun vaardigheidsdoelen. In principe moeten de leerlingen alles zelf regelen. In het begin van de 3e klas krijgen ze veel sturing en aan het eind van de 4e klas weinig tot geen sturing van de docent. Ook LOB willen wij meer aandacht geven zodat onze leerlingen een goede keuze kunnen maken nadat ze klaar zijn met hun VMBO-TL.</p>
Drama	<p>In de afgelopen jaren is bij drama gewerkt aan de samenstelling van de lessen, samenhang binnen en tussen de 4 verschillende lesblokken en variatie binnen de lessen. De komende tijd worden met dit curriculum als leidraad de volgende thema's verder uitgewerkt rond samenwerking en planning:</p> <p>TLC Talk, Listen and Choose.</p> <p>Bij samenwerking is het belangrijk dat je je eigen ideeën leert over te brengen aan groepsgenoten. Daarnaast moet je kunnen luisteren naar de input van anderen om daarna samen een keuze te maken die gezamenlijk gedragen wordt.</p> <p>PPP Prepare, Practice, Perform</p> <p>Deze drie woorden zijn het uitgangspunt voor de planning bij het maken van een performance. In het klein tijdens een les als er een opdracht gegeven wordt. In het groot als er over meerdere lessen verspreid naar een performance toegewerkt wordt. Bij 'prepare' wordt er bedacht wat er allemaal nodig is om het idee, dat de groep heeft, ten uitvoer te brengen. Het idee wordt bepaald, er wordt gekeken wat er nodig is en wie welke taak gaat uitvoeren. Tijdens de 'practice'-fase is het de bedoeling dat de</p>

	<p>leerlingen op een structuur ontwikkelen die ervoor zorgt dat alle onderdelen van de performance goed gerepeteerd worden. Tijdens de P van 'perform' komt alles samen en laten de leerlingen samen zien wat ze in huis hebben.</p> <p>TTO</p> <p>Daarnaast wordt er doorlopend gewerkt aan de tto-component van de dramalessen, zodat de leerlingen zich bewust worden van hun vaardigheden in het Engels, zich er met zelfvertrouwen in leren uiten, en hun woordenschat uitbreiden.</p>
Du	<p>De sectie Duits werkt al langer aan de volgende pijlers:</p> <p>De doorlopende leerlijn, waarbij de taalvaardigheden als spreken, schrijven, lezen, luisteren en het literatuuronderwijs in een vloeiende vorm van onderbouw naar bovenbouw wordt ontwikkeld.</p> <p>Daar is meteen de tweede pijler in opgenomen, namelijk de verbinding onderbouw-bovenbouw. Ter ondersteuning en ter differentiatie van de lessen wordt meer ICT ingezet.</p> <p>Door de leerling de mogelijkheid te geven bij het Goethe-Institut examens (Zertifikate) op A2, B1,B2 of zelfs C1 te behalen, is er naast de reguliere lessen op een andere manier verdieping mogelijk.</p> <p>Verder willen we als sectie in mavo 2, havo 3 en vwo 3 aandacht aan differentiatie besteden in de les, na het kiezen van het vak Duits, zodat leerlingen na hun keuze nog op een zinvolle manier met de Duitse taal bezig blijven.</p> <p>De leerling krijgt bij Duits meer zelfverantwoordelijkheid door het aantal toetsen terug te dringen. Zoals bij Engels gaan we de opbouw van het vocabulaire een creatievere 'look'geven, wat de leerling zal aansporen tot het ontwikkelen van een door de leerling zelf opgebouwde woordenschat.</p>
Ec en M&O	<p>De sectie M&O/economie richt zich, naast de vakkennis, op het toepassen van de kennis in leer- en toetsituaties van leerlingen door onder meer het gebruik van praktijkopdrachten zoals het uitvoeren van experimenten. De sectie biedt leer- en antwoordstrategieën aan die de leerlingen kunnen ondersteunen om de vakkennis beter toe te passen in de leer- en toetsituaties. Daarnaast zal de sectie zich richten op de (digitale) didactische mogelijkheden van de nieuwbouw, waarbij er onder andere in vier schillen geleerd kan worden. Met behulp van toegepaste didactiek en het stimuleren om leer- en antwoordstrategieën toe te passen worden leerlingen actief betrokken bij het leerproces. Door leerlingen actief betrokken te laten zijn, zet de sectie in op een verbetering van de eindexamenresultaten. In de onderbouw gaat de sectie werken met een nieuwe methode voor havo en vwo waarmee ook de leerlingen die in de bovenbouw geen economie of M&O kiezen, een programma aangeboden krijgen waarmee ze in het kader van de financiële bewustwording, nuttige kennis en vaardigheden opdoen.</p>
En	<p>Bij Engels gaan we de komende jaren werken aan de doorlopende leerlijn. We gaan meer focus leggen op de vaardigheden en proberen het toetsen van taalverwerving te verminderen. We streven er naar om meer ICT te gebruiken, BYOD, zo kunnen we ook meer differentiëren. Het differentiëren zal nodig zijn om met de verschillende niveaus Engels om te gaan in de klas.</p> <p>Verder gaan we onderzoeken hoe we creatiever met de woordenschat om kunnen gaan zodat leerlingen worden uitgedaagd om hun vocabulaire uit te breiden.</p>

Fi	<p>De vakgroep filosofie neemt zich voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meer buiten het klaslokaal aan het werk te zijn. Dat betekent dus minder klassikale activiteit, meer individueel of groepsgericht werk. - Te proberen een grotere differentiatie aan te brengen. Dat betekent dat we van iedereen inzicht in de minimale lesstof verwachten en daarnaast opdrachten zullen geven gericht op een verdere individuele ontwikkeling. - Meer primaire teksten te gaan lezen. - Nog meer te proberen van filosofie ‘jouw eigen vak’ te maken. - Op verschillende momenten van leerlingen harder en degelijker leerwerk te vragen. Dit betreft voor een belangrijk deel de examenklas.
Fr	<p>De sectie Frans wil de leerlingen zoveel mogelijk kennis laten maken met alle facetten van het Franse dagelijkse leven en de Franse cultuur. Dit beperkt zich niet alleen tot Frankrijk zelf, maar tot alle landen waar het Frans de voertaal is. Wij vinden het belangrijk de Franse taal en cultuur in de klas en bij de leerlingen te brengen. Belangrijk punt hierbij is dat de doeltaal voertaal is. Alleen wanneer wij denken dat wij hierdoor ons doel voorbijschieten, mogen wij kort overgaan tot “ondertiteling” .</p> <p>In klas 5 en 6 van het vwo laten wij de leerlingen zelf krantenartikelen zoeken in bijvoorbeeld Le Monde of Le Figaro. Luisterfragmenten vinden zij bij het Franse ontbijtprogramma Télématin. Zo stellen de leerlingen hun eigen portfolio samen, afgestemd op hun interessesfeer. Zij schrijven kort in het Frans wat zij gezien en gelezen hebben en presenteren dat in de les. Op deze manier worden de vier vaardigheden geoefend en is de leerling voor een belangrijk deel meester van zijn eigen vooruitgang. Binnen het Europees onderwijs doet onze school volop mee aan het leren van de taal volgens het Europees Referentiekader. Voor onze sectie houdt dat in, dat wij leerlingen stimuleren mee te doen aan de door de Franse overheid georganiseerde examens Delf Scolaire. Leerlingen kunnen zich inschrijven voor de niveaus A2, B1 en B2. Deze examens zijn internationaal erkend.</p>
Gd	<p>We stimuleren de leerling om zelf de betekenis van religie te ontdekken en te ervaren in de maatschappij, door leerlingen de kans te geven mee te gaan naar synagoge, kerk, moskee, musea en musicals. Middels gedifferentieerde opdrachten dagen we leerlingen uit om zelf naar die betekenis op zoek te gaan, niet alleen in de maatschappij, ook naar de betekenis voor henzelf. We stimuleren ze om zelf na te denken over hun eigen levensbeschouwing en deze te verwoorden in werkstukken, presentaties en discussies. Daarnaast bereiden we de leerlingen in de bovenbouw voor op het hoger onderwijs door te werken aan het analyseren en vergelijken van levensbeschouwelijke, filosofische en/of historische teksten om zo tot een onderbouwd, persoonlijk standpunt te komen.</p>
Gs	<p>De sectie geschiedenis wil de komende jaren de doorlopende leerlijn uitbouwen, met nadruk op het mede gebruik van de digitale leeromgeving. Voor het vak geschiedenis is differentiatie in de lessen een uitdaging , waar nog het nodige valt te winnen. In de komende sectievergaderingen gaan we hier opdrachten voor ontwikkelen. Ook de vakinhoudelijke verbinding met de actualiteit wordt een vast onderdeel in de lessen. De sectie geschiedenis gaat met ingang van het schooljaar 2016-2017 het telefoongebruik in de klassen aan banden leggen.</p>
Kt	<p>De sectie klassieke talen is volop in beweging. Eén van onze voornaamste doelen voor de komende jaren is het vergroten van het aantal leerlingen Grieks (en in mindere mate ook Latijn) in de bovenbouw. Een jaarlijks terugkerende gymnasiumdag, het starten met Grieks in plaats van Latijn in de brugklas en voor beide vakken de introductie van een nieuwe lesmethode die uitdagend is en geschikt is om leerlingen op hun eigen niveau te laten werken moet hier aan bijdragen. Een ander belangrijk doel is het verhogen van het</p>

	<p>gemiddelde CE-cijfer. Dit willen wij bereiken door de leerlingen al in de onderbouw met een analytische blik naar de te vertalen teksten en de bijbehorende grammatica te leren kijken en eerder te beginnen met het lezen van originele teksten.</p>
Lo	<p>De sectie LO werkt aan de volgende doelstellingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het menselijk zich bewegend (verplaatsen) optimaliseren - de leerlingen voorbereiden op een volwaardige deelname aan de volwassen bewegingsmaatschappij. <p>Het accent van deze doelstellingen verschuift van de eerste doelstelling (voornamelijk bewegen) in klas 1 geleidelijk naar de tweede doelstelling (bewegen en bewegen regelen) in de bovenbouw. Om de leerlingen zich zo goed mogelijk te laten ontplooiën, is het creëren van een veilige leeromgeving essentieel. Vandaar dat wij bewust kiezen voor een positieve werksfeer boven fysieke prestatie.</p>
Mij	<ul style="list-style-type: none"> - Leerlingen opleiden als <i>actieve Nederlandse, Europese en mondiale burgers</i>. Dit betekent dat we nog bewuster bezig willen zijn met actuele gebeurtenissen in Nederland en de rest van de wereld. Voorbeelden om dit te realiseren zijn projecten organiseren rondom de verkiezingen en een goed programma van gastsprekers ontwikkelen. We vinden het belangrijk dat leerlingen ook leren van ervaringsdeskundigen waardoor ze gaan nadenken over hun rol in en bijdrage aan de maatschappij. - Onderzoek stimuleren. <i>We leren door te onderzoeken en te doen</i>. We willen de focus leggen op het zoeken van (wetenschappelijke) bronnen met het oog op de vervolgopleiding. Zo gaan leerlingen aan de slag met verdiepende opdrachten waarbij zij gedegen onderzoek doen aan de hand van deze wetenschappelijke bronnen. - Samen nadenken over actuele maatschappelijke kwesties. Hierbij wordt aangehaakt bij punt 1. Opdrachten worden zo geformuleerd dat leerlingen bewust moeten nadenken over de taakverdeling maar tegelijkertijd samen verantwoordelijkheid dragen voor een kwalitatief eindproduct.
Mu	<p>We streven ernaar dat leerlingen tijdens de onderbouw en bovenbouw zeer ruime kennis en vaardigheden hebben verworven om vocale -en instrumentale stukken zelfstandig in te studeren en individueel of gezamenlijk uit te voeren op diverse instrumenten op hun eigen niveau. Om dit te bereiken gaan wij nog meer differentiëren op verschillende manieren. Onder andere in zelfgeschreven lesmateriaal en de inzet van de iPad en het masterclass principe. Bij het beheersen van de basis, kan de leerling worden uitgenodigd voor een masterclass van een medeleerling of docent.</p> <p>Het masterclass principe werkt oplopend in moeilijkheidsgraad zodat leerlingen worden uitgedaagd en gestimuleerd om meer uit zichzelf te halen.</p> <p>In de komende jaren gaan wij samen met de leerlingen werken aan het zich eigen maken van een juist podiumgedrag. Dit houdt in dat leerlingen zorgen voor een juiste podiumopstelling, een juiste technische versterking, hun werk kunnen aankondigen, begeleiders bedanken en applaus in ontvangst leren nemen.</p> <p>In de onderbouw willen wij een zwaarder accent leggen op de kennis van algemene muzikale, solfège en instrumentleer. Dit willen wij bereiken door de inzet van de iPad en door zelfgeschreven lesmateriaal.</p> <p>In de bovenbouw willen wij verder gaan met het inzetten van de digitale methode en toetsen om hiermee het onderdeel solfège te trainen.</p>

Na	<p>De volgende punten maken onderdeel uit het schoolplan van de sectie natuurkunde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een goede aansluiting onderbouw - bovenbouw - Doorlopende leerlijn coachopdrachten - Doorlopende leerlijn Excel gebruik. - Vakoverstijgend Excel gebruik met de verschillende bèta secties - Doorlopende leerlijn modelleren - Vakoverstijgend modelleren met de verschillende secties - Differentiatie in het nieuwe schoolgebouw - IPad-gebruik bij natuurkunde - Doorlopende leerlijn systematische probleemaanpak en aandacht voor notatie en significante cijfers - Doorlopende leerlijn practica (vaardigheden apparaten en metingen verwerken in Excel, begripspractica en onderzoek) als voorbereiding op PWS
Ne	<p>De vakgroep Nederlands werkt de komende jaren aan het ontwikkelen van een integrale lesmethode, teneinde de taalvaardigheid op alle fronten te vergroten. Hiermee hopen we de motivatie van de leerlingen te verhogen die mede door het vak Nederlands zichzelf, de taal en de wereld om hen heen beter leren begrijpen. We verwachten dat dit een positieve invloed heeft op de examencijfers. Om deze taalvaardigheid en motivatie te bevorderen zal de vakgroep zich o.a. bezighouden met ICT in de onderbouw en bovenbouw. Als laatste zal er kritisch gekeken worden naar het huidige literatuuronderwijs (zowel de analysevaardigheden, het historisch perspectief als de verwerking daarvan) en hieruit zal uiteindelijk ook een (vernieuwde) aanpak resulteren.</p>
NLT	<ul style="list-style-type: none"> - Zorgdragen dat alle betrokken vakken ook daadwerkelijk meedraaien, te weten Natuurkunde, Scheikunde, Biologie, Wiskunde en Aardrijkskunde (specifiek: Fysische Geografie). - Regelmatig invoeren nieuwe modules die aansluiten bij recente ontwikkelingen in de maatschappij en/of wetenschap (Blue Energy. Robotica) - Bestaande modules aanpassen aan nieuwe ontwikkelingen in de maatschappij en/of wetenschap. (Bewegende Aarde, Forensische technieken) - Contacten met professionals en WO onderhouden/ uitbouwen.
Sk	<ul style="list-style-type: none"> - Goede invulling van de nieuwe examenprogramma's. Daarbij wordt de concept-contextbenadering gehanteerd. Dit maakt het nodig om aanvullend, actueel materiaal te zoeken of te ontwikkelen. Bij een aantal thema's (duurzaamheid, groene chemie) zijn de in de leerboeken aangeboden teksten al weer achterhaald. - Leerlijn praktische vaardigheden verder uitbouwen (van proefjes doen naar onderzoek doen) - "Technisch" ICT-gebruik uitbreiden (meten met de computer, modelleren). De rol van (het technisch gebruik van) de computer binnen de vakgebieden en in het dagelijks leven onder de aandacht van de leerlingen brengen. - ICT meer/beter inzetten (Smartboard, iPad, Learnbeat, materiaal uitgevers). Mogelijkheid onderzoeken om dit in te zetten bij differentiatie. - Mogelijkheden onderzoeken om bij bovenstaande punten aansluiting te zoeken bij andere (exacte) vakken en in een later stadium bij instanties buiten de school (bedrijven, universiteiten, hogescholen).

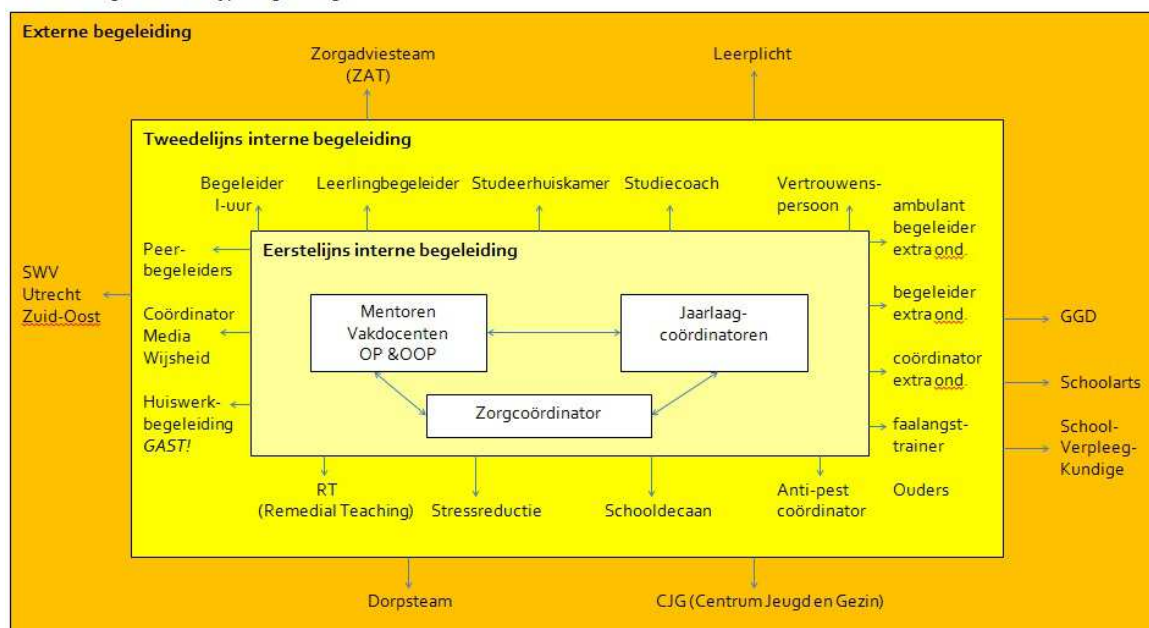
Sp	<p>De sectie Spaans wil meer differentiëren of het gebied van materiaalontwikkeling en met behulp van ICT waarbij gedacht wordt aan ‘Flipping the Classroom’ of andere programma’s. Tevens denkt de sectie aan het invoeren van twee taalportfolio’s per periode voor verschillende vaardigheden. Verder gaat de sectie onderzoeken of er een effectievere manier is om met woordenschat te werken, zodat leerlingen de woorden van een vreemde taal ook ‘eigen’ maken. Ook gaat de sectie verder met het plusprogramma DELE: het niveau van de bestaande groep wordt verhoogd en er starten nieuwe groepen op verschillende niveaus. Het laatste streven betreft het werven van meer leerlingen voor het vak Spaans door het nog aantrekkelijker maken van het vak en het plusprogramma.</p>
Tc	<p>Techniek</p> <p>Omdat de maatschappij verandert zijn wij genoodzaakt om met techniek daar in mee te gaan. Vroeger zaten we in een industriële samenleving. We maakten alles met de hand of met machines. Tegenwoordig zitten we in een informatiemaatschappij. We delen de kennis die we hebben sneller op het internet. Hierdoor is het belangrijker geworden om het ontwerpproces, waar we al mee bezig waren, verder te verdiepen. En daarbij gebruik te maken van de nieuwste technieken. Denk hierbij aan het gebruik van een 3D printer, lasersnijder en het programmeren van robots. De focus komt dus meer te liggen op de ontwerpfase dan op de productiefase. Het technisch teken is daar een voorbeeld van. Dit doen we nu nog op papier, maar we willen dat in de toekomst meer op de iPad/PC gaan doen. Ook zal in de komende jaren meer het proces worden beoordeeld dan het uiteindelijke product. Ook willen wij een inlooppuur creëren voor leerlingen die achterlopen. Of leerlingen die het juist leuk vinden, zodat ze extra gemotiveerd zijn voor de techniek.</p>
Wi	<ul style="list-style-type: none"> - Het in stand houden, bewaken en verder uitbouwen van de werkwijze binnen de vakgroep. Dit met het oog op het grote aantal personele wisselingen in de vakgroep. - In de onderbouw aandacht voor het determinatietraject en wiskundige vaardigheden. - In de bovenbouw aandacht voor de invoering van de nieuwe programma's. - Het verder integreren van ICT in het onderwijs. - In het vwo mede invulling geven aan het schooldoel mbt tot de doorlopende leerlijn. Speciaal aandachtspunt hierbij is de door leerlingen ervaren werkdruk.
WON	<p>Het doel van het vak Wetenschapsoriëntatie (WON) berust op drie pijlers: 1. Wetenschapsfilosofie “Wat houdt de W van VWO” in?, 2. Academische Vaardigheden: leren omgaan met betrouwbare bronnen, kritisch lezen, goed leren formuleren zowel mondeling als schriftelijk (essay!), stellen van goede vragen et cetera en 3. Noodzakelijke Kennis die onontbeerlijk is voor alle VWO leerlingen, ongeacht profielkeuze rollen. De sectie WON zoekt aansluiting bij het landelijke WON-netwerk (www.wonakademie.nl) om samen het curriculum up to date te houden <i>en wil de centrale schakel worden in de leerlijn ‘onderzoeksvaardigheden’.</i></p>

Hoofdstuk 4 – Leerlingenzorg

Het beeld van onze missie “wij houden de ladder vast en leerlingen klimmen er omhoog” is zeker ook op onze zorgleerlingen van toepassing. Juist voor hen moeten we zorgen dat de ladder stevig staat en dat we hen voldoende begeleiding geven om te kunnen klimmen.

Het samenwerkingsverband Utrecht Zeist Oost heeft de financiële kaders vastgesteld waarbinnen iedere school zijn eigen keuzes voor leerlingbegeleiding kan maken. Concreet betekent dit dat het geld dat het samenwerkingsverband van het Rijk ontvangt voor Passend Onderwijs, bijna volledig wordt doorgedecentraliseerd naar de scholen binnen het samenwerkingsverband. De scholen organiseren zelf hiermee het ondersteuningsaanbod voor hun zorgleerlingen. Afgelopen twee jaar hebben wij in het kader van Passend onderwijs gewerkt aan een vernieuwing van onze begeleidingsstructuur en organisatie. Aan het team van leerlingbegeleiders zijn bijvoorbeeld de studietoetscoach, een coach mediawijsheid en een anti-pestcoördinator toegevoegd. Onderstaand schema geeft een overzicht van de begeleiders en het type zorgbegeleiding die wij op onze school aanbieden. In ons Zorgplan beschrijven we dit in meer detail. Het zorgplan is te vinden op onze website.

Overzicht begeleiders en type begeleiding

Naast een overzicht van onze begeleidingsstructuur en ons ondersteuningsprofiel beschrijven wij in ons Zorgplan elk jaar welke doelen wij nastreven in onze zorg. In de komende vier jaar zullen wij onder meer werken aan de volgende speerpunten.

4.1. Begeleiding van leerlingen buiten de klas

In het nieuwe gebouw is ruimte gereserveerd om een prikkelarme time-outplek te realiseren waar leerlingen op maat begeleid kunnen worden. Leerlingen zijn namelijk niet altijd in staat om het onderwijs tijdens reguliere lessen te volgen. Cognitief, sociaal-emotioneel, gedragsmatig of fysiek lukt het sommige leerlingen niet in het normale lesrooster of in het normale leslokaal het onderwijs optimaal te volgen. In de komende vier jaar werken we verder uit hoe en met welke mensen deze begeleiding vorm gaat krijgen.

Naast deze begeleiding *in* de school zijn we op zoek naar een antwoord op de vraag hoe we het onderwijs aan langdurige zieke leerlingen het beste kunnen verzorgen. Per leerling moeten individuele programma's gemaakt worden. We denken daarbij bijvoorbeeld aan samenwerking met studiebegeleidingsinstituten die thuis onderwijs kunnen verzorgen. De komende vier jaar willen we het zorgaanbod voor deze specifieke doelgroep ontwikkelen.

4.2 Leerlingen met een hoogbegaafdheidsprofiel

Een speciale doelgroep binnen de groep zorgleerlingen wordt gevormd door de hoogbegaafde leerlingen. Basisschool de Kameleon in Doorn heeft al een aantal jaren 'topklassen' voor hoogbegaafden. Naar verwachting zullen er in de toekomst meer leerlingen met dit profiel bij ons instromen. Ook op dit moment is een aantal leerlingen op onze school hoogbegaafd. Vaak gaat het op onze school goed met hen omdat zij uitdagend onderwijs kunnen volgen. Af en toe lukt het ons echter niet om een juiste aanpak te vinden en mogelijkheden te scheppen. De komende jaren willen we inzetten op samenwerking met basisschool de Kameleon en op scholing van eigen medewerkers op het gebied van hoogbegaafdheid om ons eigen aanbod voor deze leerlingen te verbeteren.

4.3 Extra begeleidingsmogelijkheden studeren en leren leren

De afgelopen jaren heeft de overheid middelen ter beschikking gesteld om het aantal doublanten te verminderen. Onze school heeft sinds drie jaar een zomerschool en er draait dit jaar een pilot lenteschool. Deze extra begeleiding moet bijdragen aan het verbeteren van onze begeleidingsstructuur en studieresultaten. De komende jaren moet duidelijk worden of deze interventies werken en of aanpassingen noodzakelijk zijn.

Ook de studeerhuiskamer heeft zijn intrede gedaan. Iedere middag is onze studieruimte geopend voor leerlingen die op vrijwillige basis in een rustige, gezellige omgeving begeleid komen studeren. Het lijkt erop dat deze voorziening in een behoefte voorziet. Onderzocht moet worden of daarnaast een vorm van begeleid studeren of leren studeren een plek moet krijgen op onze school. Zowel de lente/zomerschool als de studeerhuiskamer staan nog in de kinderschoenen. De komende jaren werken we aan de verdere ontwikkeling van deze vormen van begeleiding.

Hoofdstuk 5 - Personeelsbeleid

Het personeelsbeleid van het Revius Lyceum geven we vorm in samenspraak met de afdeling Personeel & Organisatie van de CVOG. Deze afdeling draagt ook zorg voor een groot deel van de uitvoering van het personeelsbeleid. In het strategische beleidsplan van de CVOG zijn de belangrijkste ontwikkelingen en doelen op dit gebied opgenomen. Ieder jaar wordt bovendien een bestuurs- en deelformatieplan opgesteld. Daarin staat uitgebreid hoe de personele bekostiging wordt ingevuld (de *kwantitatieve* doelen). In dit hoofdstuk beschrijven we onze *kwantitatieve* doelstellingen en de instrumenten die wij inzetten op het gebied van het personeelsbeleid.

5.1 Samen leiding geven aan de school

In onze missie staat dat we het belangrijk vinden dat ieder mens, leerling én medewerker zich blijft ontwikkelen door nieuwsgierig, creatief en kritisch te zijn. Wij vinden het belangrijk dat we ook voor medewerkers een veilige omgeving creëren waarin zij zich kunnen ontplooiën. Als medewerkers het gevoel hebben dat ze ertoe doen, dan geven ze dit gevoel gemakkelijk door aan leerlingen. Goed personeelsbeleid is daarmee een voorwaarde voor goed presterende leerlingen.

[De staat van de leraar](http://www.onderwijscooperatie.nl/wp-content/uploads/Brochure-Staat-vd-Leraar.pdf) is een onderzoek door een twaalftal leraren onder ruim 700 leraren in Nederland, zie www.onderwijscooperatie.nl/wp-content/uploads/Brochure-Staat-vd-Leraar.pdf. Het reflecteert o.a. op de vraag hoe het toch komt dat leraren wel in overgrote meerderheid (80%) zeggen tevreden te zijn met hun beroep, maar tegelijk ook aangeven zich daarvoor te weinig gewaardeerd te voelen (60%).

De financiële waardering – het loon – speelt daarbij naar eigen zeggen een ondergeschikte rol en is bovendien, vergeleken met flankerende beroepsgroepen en / of met de salariering in andere landen, niet opvallend laag te noemen. En: ouders, overheid en ook leerlingen laten steeds weer grote waardering blijken voor ‘hun’ leraren. Waardoor schat de beroepsgroep die waardering dan zelf zoveel lager in?

Volgens dit rapport zouden leraren zich meer eigenaar willen voelen van de koers van de school. Het rapport pleit voor een versterking van een échte, moderne soort van professionaliteit.

“In steeds meer scholen in het vo zien we dat leraren hun professionele ruimte benutten door middel van wederzijds lesbezoek, collegiale intervisie en regelmatig overleg over lesinhoud, werkvormen en toetsing”. En die vormen van “professionaliteit” hebben, zo blijkt uit alle onderzoek, het grootste positieve effect op de kwaliteit van de lessen.

Op het Revius Lyceum Doorn nemen veel docenten die professionele ruimte, naast die collegiale consultatie, ook in door zelf initiatieven te nemen (bijvoorbeeld Leerkracht, VIB, de entrepreneursklas, No-blame trainingen, deelname aan de Nederlandse School of andere opleidingen: allemaal door docenten aangezwengeld en uitgevoerd).

Vanuit de Angelsaksische wereld is recentelijk het begrip *teacher leadership* overgewaaid als aanduiding voor leraren “die nadrukkelijk de regie in handen nemen in hun werk en de ontwikkeling daarvan en die mede sturing geven aan de ontwikkeling van onderwijs in de hele school”. Bij *teacher leadership* gaat het in het ideale geval niet om formele posities, maar om een soort van professioneel zelfbewustzijn dat juist een informeel, zogenaamd ‘non-positioneel leiderschap’ mogelijk maakt: docenten die *zelf* knelpunten signaleren en oplossingsrichtingen aandragen.

En dat is precies de weg die het Revius Lyceum de afgelopen jaren is ingeslagen en de komende periode wil voortzetten. We geven, ieder vanuit zijn/haar eigen specifieke rol, samen leiding aan onze school. Hiermee geven we vorm aan wat al in de missie in hoofdstuk 2 is beschreven: we willen dat leerlingen én medewerkers voelen dat ze er toe doen.

5.2 De gesprekscyclus

De conrectoren zijn het eerste aanspreekpunt voor docenten als het gaat over nieuwe initiatieven, ontwikkeldoelen of eventuele zorgen die er leven. De jaarlijkse gesprekscyclus bestaat uit een start- en functioneringsgesprek. Voorafgaand aan het functioneringsgesprek zet een docent leerling enquêtes onder twee klassen uit, bevraagt zijn mentorleerlingen en observeert de conrector een les. Naast deze formele gesprekscyclus houden conrectoren via ‘kleine gesprekken’ de vinger aan de pols. Zoals wij van docenten maatwerk voor leerlingen verwachten, zo mogen onze collega’s dat voor henzelf ook van ons verwachten. Zo brengen we in kaart welke collega’s overbelast dreigen te raken en verlichten we hun taak bijvoorbeeld tijdens de surveillance in toetsweken.

Het hoofd Facilitaire Zaken is verantwoordelijk voor het Onderwijs ondersteunend personeel. Zij voert met hen de jaarlijkse functioneringsgesprekken. De diversiteit van het OOP is groot, een aantal scholingen vindt in groepsverband plaats, een enkele individueel. Het thema van de scholing wordt in overleg met de medewerkers bepaald.

Belangrijke rituelen zoals de jaaropening en -sluiting, de kerstborrel en het personeelsuitje maken ook onderdeel uit van de zorg voor het personeel. We besteden veel aandacht aan deze gezamenlijke bijeenkomsten omdat ze een groot bindend vermogen hebben.

5.3 Scholing en professionalisering

Jaarlijks besteedt het Revius Lyceum een fors bedrag (meer dan 100.000 euro) aan de bijscholing en opleiding van haar medewerkers. Dat doen we niet voor niets. We vinden het belangrijk dat elke medewerker zich blijft ontwikkelen (zie hoofdstuk 2).

De scholing in de periode 2016-2020 is vooral gericht op de doelen zoals beschreven in hoofdstuk drie van dit schoolplan: ons onderwijsbeleid. Meer specifiek gaat het dan om de volgende scholingsdoelen:

- scholing op het gebied ‘meer keuzemogelijkheden bieden aan leerlingen’ (differentiëren);
- scholing op het gebied van ICT;
- scholing om mentoren beter toe te rusten op hun taak;
- vakinhoudelijke bijscholing.

Het Revius lyceum zet een mix van instrumenten in om een continue professionalisering te stimuleren. Hieronder zetten we die instrumenten en hun doelen uiteen.

LeerKRACHT

Sinds schooljaar 2014-2015 maken we onderdeel uit van LeerKRACHT. In dit professionaliseringsprogramma stellen docenten in groepsverband hun eigen doelen voor het verbeteren van hun onderwijspraktijk. Via gezamenlijke lesvoorbereiding, observatie en nabespreking proberen we die doelen te bereiken. De schooljaren 14-15 en 15-16 hebben we gebruikt om alle collega's te scholen in de LeerKRACHT-systematiek. Vanaf 16-17 stellen we ons tot doel dat secties en/of themagroepen de methodiek blijven gebruiken om hun onderwijs te verbeteren. De interne coaches van de LeerKRACHT-teams vervullen hierbij een belangrijke rol.

Hun verdere ontwikkeling als coach vinden we daarom ook belangrijk. We bepalen met onze LeerKRACHT-coaches waar hun behoefte ligt en organiseren met hen hun eigen scholingsaanbod.

Sectievoorzitters

De vakinhoudelijke ontwikkeling (zie paragraaf 3.3) vindt plaats binnen de secties. Om de sectiebijeenkomsten effectief en efficiënt te laten verlopen is het belangrijk dat ieder sectielid zijn verantwoordelijkheid neemt onder leiding van de sectievoorzitter. Om de sectievoorzitters te ondersteunen bij hun taak bieden we hen in de komende vier jaar op maat gemaakte scholing en/of coaching aan.

Video Interactie Begeleiding

Het Revis Lyceum heeft drie erkende VIB'ers in huis. Deze Video Interactie Begeleiders maken met behulp van een videocamera beelden van een les en bespreken die met de docent na. Ze begeleiden docenten in het kader van hun persoonlijk ontwikkeltraject en ze begeleiden de startende docenten. De doelen van de VIB worden door de docent meestal in samenspraak met de conector bepaald. In de periode 2016-2020 worden de VIB'ers ook ingezet om docenten te begeleiden bij het differentiëren in de klas. De VIB'ers zelf zullen ook jaarlijks hun deskundigheid onderhouden door deel te nemen aan op hen toegespitste coaching.

Begeleiding nieuw benoemde docenten (NBD)

De projectgroep Begeleiding NBD begeleidt nieuwe docenten door middel van een uitgebreid coachingstraject. Hierin is onder meer een introductiebijeenkomst opgenomen, twee wekelijkse intervisiemomenten en één op één ondersteuning. Elke nieuwe docent, ervaren of niet, krijgt daarnaast wekelijks begeleiding van een werkplekbegeleider. In de periode 2016-2020 zullen alle werkplekbegeleiders hierin geschoold worden.

Opleidingschool

Vanaf 2016 is CVOG een erkende en gesubsidieerde opleidingschool voor aankomend docenten. Dit schept door de extra inkomstenmogelijkheden, maar ook verplichtingen: we zullen op een professionele manier ongeveer dertig studenten per jaar opleiden. In dit kader wil het Revis Lyceum in 2016 voldoen aan het keurmerk 'opleidingschool'. Dit betekent dat we in 2016 beschrijven hoe we binnen drie jaar voldoen aan de criteria van de NVAO voor opleidingscholen.

Bachelor en Master opleidingen

Het Revis Lyceum stimuleert docenten om (meestal met behulp van een lerarenbeurs) een extra of hogere bevoegdheid te halen. We doen dit niet alleen vanuit schoolperspectief (bijvoorbeeld een bredere inzetbaarheid), maar ook om collega's te stimuleren om zich te blijven ontwikkelen. Dit is ook de reden dat er drie docenten per jaar gestimuleerd worden om zich in te schrijven voor De Nederlandse School of een soort gelijke opleiding.

Digitaal bekwaamheidsdossier- Lerarenregister

In de wet BIO is vastgelegd dat iedere docent een bekwaamheidsdossier moet bijhouden. Vanaf 2012 beschikt iedere docent binnen de CVOG over een digitaal bekwaamheidsdossier. Naast diploma's, opleidingscertificaten worden hierin ook de resultaten van de lesobservaties, en de verslagen van de functioneringsgesprekken door de docent opgeslagen. Vanaf 2017 wordt registratie door docenten in het lerarenregister verplicht. Voorafgaand hieraan zullen we onze docenten hierover informeren.

Tevredenheidsonderzoek onder medewerkers

Om de twee jaar houden we een tevredenheidsonderzoek onder onze medewerkers. De resultaten van dit onderzoek en eventuele acties die hieruit volgen, worden besproken met de MR en gecommuniceerd met het personeel.

Hoofdstuk 6 - Kwaliteitszorg

Kwaliteitsbeleid heeft te maken met het afleggen van verantwoording en met het bereiken van kwaliteitsverbetering en schoolontwikkeling. Kwaliteitszorg houdt in: op systematische wijze werken en nagaan of de gestelde doelen worden bereikt (Plan-Do-Check-Act).

In dit hoofdstuk leest u welke instrumenten het Revius Lyceum tussen 2016 - 2020 inzet om de kwaliteit van onderwijs te garanderen en systematisch te verbeteren.

6.1 Doelen

Aan de basis van ons kwaliteitsbeleid liggen de doelen die we onszelf stellen. Eens in de vier jaar stellen we een Meerjarenschoolplan op. Op basis hiervan stellen we ieder jaar een Activiteitenplan op. Rond maart evalueren we in de schoolleiding en met de MR of de doelen van dat jaar bereikt zijn of gaan worden, dan wel of ze bijgesteld moeten worden. Ook stellen de secties elk jaar een Sectieplan op. Onderdeel van dit sectieplan is onder meer een Evaluatie van de eindexamens van het afgelopen jaar. De conrectoren bespreken gedurende het jaar met de sectievoorzitters over de sectieplannen. De sectievoorzitters vertalen de sectieplannen in agenda's voor het Sectieoverleg. De afspraken in het sectieoverleg worden vastgelegd.

6.2 Kwaliteit van docenten

De belangrijkste pijler voor goed onderwijs is een goede docent. Veel van de instrumenten die worden ingezet om de kwaliteit te bewaken, hebben dan ook te maken met de kwaliteit van docenten.

De kwaliteit van ons onderwijs staat of valt met de werving en selectie van goede nieuwe docenten. Die start zo vroeg mogelijk, het liefst al in maart. Dan is er soms nog keuze op de arbeidsmarkt. Elke kandidaat krijgt twee gesprekken, één met de schoolleiding en één met de sectie. Referenties worden altijd nagetrokken. Van LC- en LD-kandidaten vragen we een proefles. Elke nieuwe docent doorloopt in de periode van september tot en met februari een beoordelingsproces met begeleiding, lesobservaties en gesprekken. Startende docenten krijgen een intensief VIB-traject, zoals aangegeven in hoofdstuk 4.

6.3 Kwaliteit van de lessen

Het belangrijkste onderdeel van ons kwaliteitsbeleid is de bewaking van de kwaliteit van de lessen. Goed onderwijs valt of staat met de kwaliteit van de docent. Onze docenten zijn zeer gedreven om het beste uit de leerlingen te halen. Wij vertrouwen hen daarin ten volle.

Als hulpmiddelen bij het monitoren van de kwaliteit van onze lessen, zetten we de volgende instrumenten in:

- participatie in Leerkracht
- lesobservaties door schoolleiding
- leerlingenquêtes door docenten
- gesprekscyclus (minimaal 2 gesprekken per jaar)
- begeleiding nieuw benoemde docenten
- VIB (door 3 gecertificeerde docenten)

Jaarlijks benoemt de schoolleiding de gemeenschappelijke thema's die terugkomen in de gesprekken en in de lesobservaties. Na afloop evalueert de schoolleiding de gesprekken en stelt eventueel nieuwe ontwikkeldoelen op.

6.4 Sturen op opbrengsten

Daarnaast sturen we op de opbrengsten. Elke derde week van de nieuwe periode evalueren we in de schoolleiding de leerlingresultaten van de vorige periode. In de eerste periode betreft dit de prognose van de opbrengstenkaart, inclusief het verschil SE-CE. We maken uitdraaien per laag en bespreken welke docent aandacht behoeft vanwege afwijkende scores binnen zijn /haar klassen. Hierover gaan we in gesprek. Binnen de secties worden de resultaten van dezelfde klassen binnen een laag met elkaar vergeleken. De jaarlaagcoördinatoren bekijken binnen hun laag welke leerlingen aandacht behoeven en gaan hierover in gesprek met de mentoren. De mentoren bekijken in hun klas welke leerlingen om aandacht vragen. In de leerlingbesprekingen die we twee keer per jaar houden komen al deze gegevens samen. De mentor is verantwoordelijk voor het vastleggen van de handelingsplannen van zijn mentorleerlingen. Ieder heeft hierin dus zijn eigen rol.

Op dit moment zijn we nog niet tevreden over de wijze waarop we in SOM de afspraken over leerlingen vastleggen. Bovendien merken we dat de huidige vorm van leerlingbesprekingen relatief veel tijd kost en niet altijd genoeg oplevert. Daarom gaan we collega's opnieuw scholen in het goed gebruik van SOM en zijn we op zoek naar een andere vorm van leerling besprekingen (zie ook hoofdstuk 3, onderwijskundig beleid).

Daarnaast bekwamen we ons de komende vier jaar verder in het doelgericht werken. Het benoemen van doelen, het registreren en het evalueren ervan kan en moet systematischer gebeuren. Dit is van toepassing op diverse gebieden, zoals de lessen, resultaten en sectieplannen. Het werken met de LeerKRACHT-systematiek en Scrum (het planningsysteem voor onze actielijst en projecten) helpt ons hierbij.

In ons informatiesysteem SOM staat veel meer informatie die we voor dit doeleinde kunnen gebruiken. Met name binnen de secties en bij individuele vakdocenten willen we het gebruik van Cum Laude vergroten.

6.5 Verantwoording

Scholen worden in toenemende mate uitgenodigd om naast verticale verantwoording (i.c. aan de Onderwijsinspectie) zich ook en vooral horizontaal te verantwoorden: naar ouders en andere belanghebbenden. Zoals verwoord in onze missie zijn ouders onmisbare partners in het ontwikkelproces van hun kind. We betrekken niet alleen ouders van individuele kinderen, maar ook de ouders als groep.

Het Revis Lyceum Doorn verantwoordt zich middels Scholenopdekaart.nl en structureel overleg met ouders die zitting hebben genomen in de Ouderadviesgroep. De Ouderadviesgroep bestaat uit ongeveer zestig ouders die drie of vier keer per jaar tijdens een bijeenkomst om advies gevraagd wordt over diverse thema's. In de nieuwsbrieven naar de ouders (6x per jaar) wordt hiervan kort verslag gedaan. De bijeenkomsten van de Ouderadviesgroep worden waar mogelijk bijgewoond door (een) ouder(s) van de MR.

Elk jaar organiseren we een leerling- en oudertevredenheidsonderzoek. Hierin gaan we ook in op de ervaren sociale veiligheid binnen de school. De opbrengsten hiervan worden vervolgens besproken in de leerlingenraad en de Ouderadviesgroep. Op basis van deze gesprekken formuleren we actiepunten die we bespreken met onze MR.

Hoofdstuk 7 - Financieel en materieel beleid

7.1 Financieel beleid

Het financiële beleid kent twee belangrijke variabelen: leerlingenaantal en personeelskosten. Zoals gesteld in hoofdstuk 1 geeft de leerlingprognose aan dat het leerlingenaantal de komende vier jaar zal dalen. Dit betekent minder inkomsten. De ervaring uit het verleden leert ons dat de personeelslasten blijven toenemen, zelfs als we ervoor zorgen dat het aantal personeelsleden evenredig afneemt met het aantal leerlingen.

Door deze twee variabelen (leerlingenaantal en personeelslasten) sterk te monitoren, zorgen we ervoor dat we niet voor onverwachte verrassingen komen te staan. Hiervoor hanteren we de volgende instrumenten. Tweemaal per jaar kijken we vooruit. Omstreeks mei beschrijven we in het formatieplan hoeveel formatie we in het daaropvolgend schooljaar maximaal kunnen uitgeven op basis van het verwachte leerlingenaantal en de meerjarenbegroting. In november stellen we de begroting op voor het komend boekjaar en stellen we de meerjarenbegroting bij. Elke maand van het lopend boekjaar ontvangen vanuit het Centraal bureau een management rapportage waaruit duidelijk wordt of we conform de begroting ons geld uitgeven.

Zowel voor het formatieplan als de begroting zijn de leerlingprognoses en het minimaal aantal FTE de belangrijkste variabelen. Omdat het in dit verband belangrijk is om vooruit te kijken stellen we elk jaar omstreeks april een meerjarige personeelsplanning op. Hierin vertalen we de leerlingprognoses van de komende vijf jaar naar de te verwachten benodigde formatie per sectie voor de komende vijf jaar. Op basis hiervan besluiten we vroegtijdig of het wel of niet verstandig is om over te gaan tot vaste benoemingen en uitbreidingen binnen een sectie of binnen het OOP. Met een dalend leerlingenaantal in het vooruitzicht, willen we niet over een paar jaar onverwachts met een te grote vaste formatie worden geconfronteerd. Zolang we ervoor zorgdragen dat we de formatie nauw afstemmen op het (toekomstig) aantal leerlingen en verder spaarzaam met ons geld omgaan, zullen, voor zover onze kennis nu reikt, de komende vier jaar geen grote bezuinigingsoperaties nodig zijn.

7.1a Beleid t.a.v. sponsoring

Gezien het feit dat we altijd meer geld zouden kunnen gebruiken dan we hebben, heeft het Revis Lyceum geen principiële bezwaren tegen bescheiden aanvullende financiële middelen die verstrekt zijn door (commerciële) bedrijven, instellingen of personen die als sponsors optreden, mits:

- de sponsoring geen invloed heeft of kan hebben op het onderwijsprogramma;
- de sponsors geen producten en/of diensten leveren die niet of minder geschikt zijn voor onze leerlingen;
- de sponsor geen voorwaarden stelt aan de sponsoring die ons in onze bewegingsvrijheid beperken;
- de leerlingen geen marketingkanaal zijn.

Wij behouden volledige zeggenschap over het te verzorgen onderwijs, zonder (inhoudelijke) inmenging van instellingen of bedrijven. Dit beleid ten aanzien van sponsoring is besproken in de MR. De MR heeft op 13 november 2012 haar goedkeuring aan het beleid met betrekking tot sponsoring gegeven.

7.2 Materieel beleid

Het materieelbeleid valt uiteen in drie kostengebieden, te weten: afschrijvingen, huisvestingslasten en overige lasten. Daarnaast gaat ons materieelbeleid de komende vier jaar ook over duurzaamheid, een schone en gezonde school, huisstijl en PR.

7.2a Afschrijvingslasten

De afschrijvingslasten vallen uiteen in drie gebieden: huisvesting, ICT en leermiddelen. In de periode 2014-2017 is de huisvestingsafschrijving hoger dan normaal. Dit heeft te maken met een inhaalafschrijving op het oude gebouw. Er worden in 2017 delen van de school gesloopt die nog niet geheel afgeschreven zijn. Vanaf 2018 zakken deze afschrijvingslasten tot een aanvaardbaar niveau.

De ICT-afschrijving stijgt met de komst van de nieuwbouw. Een aantal ICT-voorzieningen in het oude gebouw zijn nog niet afgeschreven, terwijl we voor het nieuwe gebouw wel nieuwe apparatuur nodig hebben. Daarnaast neemt de omvang van de afschrijvingen op leermiddelen eerst toe, maar door het teruglopend aantal leerlingen op termijn ook weer af. Ons doel is om tussen 2016 en 2020 de totale afschrijvingen af te laten nemen.

7.2b Huisvestingslasten

De komst van de nieuwbouw maakt de inschatting van de huisvestingslasten lastig. Enerzijds hebben we op dit moment weinig onderhoudskosten, anderzijds zijn we veel geld kwijt aan energie en water. In het nieuwe gebouw zal de energiepost naar verwachting afnemen, evenals de post voor schoonmaak, maar zal de dotatie voor onderhoudsvoorziening sterk stijgen. Vooralsnog houden we er rekening mee dat de totale huisvestingslasten in de periode 16-20 gelijk blijven, al streven we naar een daling van de huisvestingslasten.

7.2c Overige lasten

De overige lasten vallen uiteen in Administratie en Beheerslasten, Leermiddelen en Inventaris, en Overige Lasten.

Administratie en Beheer

De grootste post in deze categorie is ICT. Het betreft met name de kosten die we aan onze systeembeheerder Actacom uitgeven. In 2016 wordt deze naar verwachting opnieuw aanbesteed. In aanloop daarnaartoe hebben we een deel van deze ondersteuning in huis gehaald door het aantrekken van een ICT'er. In de periode 2012-2016 hadden we een reductie willen realiseren van 20% op het gebied van reproductie. Het bleek in onze oude systemen niet haalbaar. Vanaf de nieuwbouw gaan we werken met minder kopieerapparaten om alsnog deze doelstelling te realiseren.

Leermiddelen

Leermiddelen vormen een grote kostenpost op onze begroting, maar daar staat een grote inkomstenbron tegenover. In 2016 gaan we werken met een nieuw management informatiesysteem waarin we, voordat we daadwerkelijk overgaan tot het bestellen van de leermiddelen, beter kunnen controleren wat de uiteindelijke kosten zullen zijn. Ons doel voor de komende jaren is om niet meer geld uit te geven aan leermiddelen dan dat we hiervoor van de Rijksoverheid ontvangen. Dit wordt een hele opgave want naar verwachting neemt het aantal digitale leermiddelen (en dus tot nu toe duurdere leermiddelen) geleidelijk toe.

7.3 Duurzaamheid

Ons curriculum loopt voor op ons gedrag en ons gebouw. Sinds een aantal jaren besteden we in ons onderwijs veel aandacht aan het thema 'duurzaamheid'. Zo staat ons Arbeidservaringsproject in het teken van duurzaamheid. Met het realiseren van de nieuwbouw kan dit thema nog meer in de praktijk gebracht worden. We krijgen een duurzaam en energiezuinig gebouw met zonnepanelen, die we als praktijkvoorbeeld in ons onderwijs gaan inzetten. Bovendien hebben we ons ten doel gesteld om vanaf de nieuwbouw afval te scheiden.

Schone school

Nu we bijna onze nieuwe school betreden, wordt het de hoogste tijd om leerlingen en medewerkers ervan te doordringen dat een schone werkomgeving bijdraagt aan een prettige werkomgeving. Op dit moment is het nog niet tot iedereen doorgedrongen dat iedereen zijn eigen rommel moet opruimen. Zowel binnen als buiten de school! De komende jaren proberen we in samenwerking met de gemeente en de Ondernemersvereniging in Doorn dit gedrag bij te stellen.

Gezonde School

In 2016 heeft het Revius een kleine subsidie ontvangen om te werken aan de criteria die aan een gezonde school gesteld worden. Naast leerlingen betrekken we ook onze cateraar hierbij zodat we vanaf onze nieuwbouw voldoen aan het predikaat "de gezonde school".

7.4 Huisstijl en PR

De nieuwbouw is een goed aanknopingspunt om onze inmiddels verouderde huisstijl (logo, website) in een nieuw jasje te steken. Aangezien de huisstijl weer lange tijd mee zal gaan, zullen we dit proces zorgvuldig voorbereiden en uitvoeren. We verwachten de nieuwe huisstijl in 2017 te kunnen implementeren.